

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.001.17.2020

Maciej Szymanowski
Dyrektor Instytutu
Współpracy Polsko-Węgierskiej
im. Wacława Felczaka
ul. Seweryna Goszczyńskiego 12,
02-616 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/001 Wykonanie budżetu państwa w 2019 r. – wykonanie planu finansowego Instytutu
Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka
Zmienione zgodnie z treścią Uchwały Komisji Rozstrzygającej z dnia 1 czerwca 2020 r.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, ul. Seweryna Goszczyńskiego 12, 02-616 Warszawa ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maciej Szymanowski, Dyrektor Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, powołany na to stanowisko przez Prezesa Rady Ministrów z dniem 31 lipca 2018 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Justyna Goszcz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/26/2020 z 16 stycznia 2020 r. 2. Karolina Zawadzka-Kozłowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/54/2020 z 3 marca 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.1-4)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2019 r. planu finansowego Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań. Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i wykonanie przychodów Instytutu;
- planowanie i wykonanie kosztów i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji;
- wykorzystanie otrzymanych dotacji z budżetu państwa;
- gospodarowanie wolnymi środkami;
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2019 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza wykonania planu przychodów,
- analiza stanu należności pozostałych do zapłaty,
- analiza realizacji kosztów,
- analiza realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków,
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań,

¹ Dalej: Instytut lub IWPW

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. dalej: ustawa o NIK.

- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Kontrola wykonania planu finansowego na 2019 r. Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka wykazała, że Instytut dokonywał wydatków⁴ w sposób legalny, celowy, gospodarny. Zrealizowane wydatki miały związek z zadaniami realizowanymi przez Instytut. Ponadto Instytut terminowo dokonywał płatności, nie dopuszczając do powstania zobowiązań wymagalnych na koniec roku budżetowego. Ustalono, że Instytut zrealizował wszystkie zaplanowane zadania.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła jednak, że przyjęte w Instytucie „Zasady Polityki Rachunkowości”⁵ nie zawierały wszystkich elementów określonych w art. 10 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 września o rachunkowości⁶. Dyrektor Instytutu nie zatrudnił też głównego księgowego i nie powierzył obowiązków i odpowiedzialności w zakresie prowadzenia rachunkowości i dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym, co było niezgodne z § 3 ust. 1 pkt 2 Statutu Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, nadanego zarządzeniem nr 128 Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2018 r.⁷ i z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸.

Instytut zrealizował w 2019 r. wyższe niż zaplanowane koszty/wydatki na ubezpieczenia społeczne o 2,7 tys. zł, bez wprowadzenia zmian w rocznym planie finansowym. W Instytucie nie utworzono Funduszu Stypendialnego.

Dowody księgowe dotyczące 9 wydatków na dofinansowanie projektów na łączną kwotę 514,2 tys. zł nie zawierały adnotacji o przeprowadzeniu kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej, a dowody księgowe dotyczące 6 wydatków na łączną kwotę 33,2 tys. zł nie zawierały: stwierdzenia zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy o rachunkowości. Za nierzetelne NIK uznaje niezamieszczenie na dowodach księgowych, dotyczących wypłaty wynagrodzenia z tytułu umowy o dzieło w wysokości 87,9 tys. zł określonego w walucie obcej przeliczenia jej wartości na walutę polską, a w umowie o dzieło na sporządzenie analizy dotyczącej węgierskiej polityki zagranicznej i obronnej w latach 2010-2019 nieokreślenie w sposób jednoznaczny wysokości wynagrodzenia za jej wykonanie.

Analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań i stosowanych przez Instytut procedur kontroli zarządczej w tym obszarze wykazała, że w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego nieprawidłowo zostały wykazane kwoty o łącznej wysokości 465,5 tys. zł. W sprawozdaniu RB-BZ2 za 2019 r. wykazano nieprawidłową kwotę kosztów w wysokości 5 371,3 tys. zł, a w sprawozdaniu RB-N za IV kwartał 2019 r. nie ujęto kwot należności w łącznej wysokości 136,2 tys. zł.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Ustalono na podstawie zbadania wylosowanej próby wydatków Instytutu.

⁵ Wprowadzone zarządzeniem nr 2 Dyrektora z dnia 14 września 2018 r. w sprawie Zasad Polityki Rachunkowości w Instytucie Współpracy Polsko – Węgierskiej im. Wacława Felczaka.

⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 351, ze zm. dalej ustawa o rachunkowości.

⁷ M.P. poz. 758, dalej: Statut Instytutu.

⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 869, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

Stosowany w Instytucie system kontroli zarządczej nie zapewnił prawidłowości sporządzania ww. sprawozdań, a Instytut nie opracował procedur związanych z ich sporządzaniem.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

Zaplanowane na 2019 r. przychody w wysokości 6 000,0 tys. zł wykonano w 87,3% (5 239,0 tys. zł)¹⁰. Wykonane przychody były wyższe od zrealizowanych w 2018 r. (1 056,8 tys. zł) o 4 182,2 tys. zł, tj. o 395,7%. Źródłem przychodów była w całości dotacja podmiotowa.

(dowód: akta kontroli tom I str. 136-143, tom II str. 399-401,458-462,466-471)

Niewykorzystane w 2019 r. przychody z dotacji podmiotowej w wysokości 613,7 tys. zł (10,2% przekazanej dotacji) zostały zwrócone w terminie na rachunek bankowy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów¹¹.

(dowód: akta kontroli tom I str.251-252)

Stan należności na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 151,5 tys. zł. Były to należności długoterminowe, tj. kaucje gwarancyjne za wynajem nieruchomości na siedzibę Instytutu (132,3 tys. zł) oraz należności krótkoterminowe w łącznej kwocie 19,2 tys. zł¹². W 2019 r. nie wystąpiły należności przeterminowane. Dyrektor Instytutu nie umarzał, nie odraczał i nie rozkładał na raty należności.

(dowód: akta kontroli tom II str.4-6,22-35,399-401,458-462)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu faktycznego

Plan finansowy Instytutu na 2019 r. obejmował koszty w kwocie 6 000,0 tys. zł. Koszty wykonano w kwocie 5 239,0 tys. zł, tj. 87,3% planu. Wykonanie kosztów było wyższe o 4 182,2 tys. zł, tj. o 395,7% w porównaniu do 2018 r. (1 056,8 tys. zł). Wynikało to z faktu, że Instytut rozpoczął działalność we wrześniu 2018 r., a rok 2019 był pierwszym pełnym rokiem działalności Instytutu.

Instytut nie zaplanował i nie ponosił w 2019 r. wydatków majątkowych.

(dowód: akta kontroli tom II str.2-3,458-462,399-401,480)

W planie finansowym (po zmianach) koszty funkcjonowania Instytutu określono na 4 326,0 tys. zł, a koszty realizacji zadań na 1 674,0 tys. zł. Wykonanie tych kosztów, wykazane w Szczegółowej informacji opisowej z działalności Instytutu, wyniosło odpowiednio 3 589,8 tys. zł i 1 649,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom II str.399-401,470-471,458-462)

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Rozliczenie na dzień 31 grudnia 2019 r.: koszty działalności: 5 239,0 tys. zł, zwrócono na konto KPRM 613,7 tys. zł, pozostała należność długoterminowa: 132,3 tys. zł, pozostałe należności krótkoterminowe pomniejszone o zobowiązania: 15,0 tys. zł.

¹¹ Łącznie ze zwróconą na konto KPRM kwotą 62,63 zł tytułem odsetek bankowych od projektów konkursowych.Instytut .

¹² Dotyczące rozliczenia dofinansowania dwóch projektów (1,5 tys. zł i 0,1 tys. zł), nadpłaty podatku związanej ze zwrotem stypendiów (3,9 tys. zł), zwrotem częściowo niewykorzystanych stypendiów (13,7 tys. zł) .

W 2019 r. Instytut nie realizował programów współfinansowanych środkami Unii Europejskiej.

(dowód: akta kontroli tom II str. 22-26,458-462)

Badaniem szczegółowym poniesionych kosztów/wydatków bieżących pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto 40 wydatków na kwotę 1 291,3 tys. zł (17 dowodów księgowych dobranych losowo z zastosowaniem metody MUS na kwotę 1 078,7 tys. zł i 23 dowody dobrane w sposób celowy na kwotę 212,6 tys. zł), co stanowiło 24,6% wydatków/kosztów bieżących ogółem (5 239,0 tys. zł) i 29,0% wydatków/kosztów bieżących (po wyłączeniu wydatków poniżej 500 zł, amortyzacji oraz wynagrodzeń i pochodnych – 4 447,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli tom I str.191-192, tom II str.61-66)

Analiza próby kosztów/wydatków wykazała, że były one dokonane w sposób legalny, gospodarny i celowy. Skontrolowane wydatki miały związek z zadaniami realizowanymi przez IWPW, określonymi w art. 5 ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o Instytucie Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka¹³. Terminowo dokonywano płatności, nie dopuszczając do powstania zobowiązań wymagalnych na koniec roku budżetowego. Zbadane wydatki nie przekraczały kwot określonych w planie finansowym.

(dowód: akta kontroli tom II str.65-66)

Instytut nie zaplanował realizacji postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na 2019 r. i w związku z tym nie opracował planu zamówień publicznych, określonego w art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych¹⁴. Dyrektor Instytutu nie wprowadził też procedur udzielania zamówień/dokonywania zakupów o wartości poniżej 30 tys. euro. W wyniku badania zakupu przez Instytut komputera za kwotę 8,8 tys. zł ustalono, że upoważnieni przez Dyrektora Instytutu pracownicy przeprowadzili rozpoznanie rynku, a następnie dokonali wyboru najtańszej oferty. Powyższa procedura, w ocenie NIK, dawała gwarancje wykonawcom/dostawcom na niedyskryminacyjny dostęp do zamówień publicznych o wartości poniżej 30 tys euro.

(dowód: akta kontroli tom II str. 402-403,417,421,444-452)

Dyrektor wyjaśnił, że w przypadku zakupów sprzętu elektronicznego, pracownik Instytutu dodatkowo zwracał się do wybranego dostawcy o złożenie oferty, co w konsekwencji prowadziło do uzyskania rabatu w wysokości od 5 do 9 procent. W kwestii braku wewnętrznych procedur dotyczących zamówień publicznych Dyrektor wyjaśnił, że zakupy dokonane przez Instytut w 2019 r. nie podlegały Prawu zamówień publicznych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 447)

Zobowiązania Instytutu w kwocie 4 140,34 zł dotyczyły wypłat za grudniowe faktury, które wpłynęły w styczniu, odsetek od dofinansowań projektów i opłaty bankowej za przelewy na ZFŚS. Nie stwierdzono zobowiązań przeterminowanych.

W 2019 r. Instytut nie zaciągał kredytów ani pożyczek.

(dowód: akta kontroli tom II str. 458-462,481)

Przeciętne zatrudnienie w Instytucie (w przeliczeniu na pełne etaty) w 2019 r. wyniosło 6,75 osoby i w porównaniu do 2018 r. było wyższe o 2,2 osoby¹⁵. Wydatki na wynagrodzenia osobowe wyniosły łącznie 847,5 tys. zł i były o 309,4% wyższe niż wydatki na ten cel poniesione w 2018 r. (207,0 tys. zł) i o 6,2% niższe niż w planie finansowym po zmianach (904,0 tys. zł).

¹³ Dz.U. poz. 538, dalej: ustawa o Instytucie.

¹⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, dalej: Pzp.

¹⁵ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2019 r. wyniosło 12 012,14 zł i w porównaniu do 2018 r. było wyższe o 30,7% (9 192,7 zł).

(dowód: akta kontroli tom II str. 455)

Jak wyjaśnił Dyrektor Instytutu pracownicy w 2018 r. zatrudniani byli na umowach zawartych na okres trzech miesięcy i dopiero w 2019 r. umowy zostały przedłużone na czas nieokreślony i z wyższym uposażeniem.

(dowód: akta kontroli tom II str. 448)

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 382,1 tys. zł i były wyższe od wydatków poniesionych w 2018 r. (111,5 tys. zł) o 242,7%¹⁶ oraz o 9,0% niższe niż w planie finansowym po zmianach (420,0 tys. zł). W 2019 r. w Instytucie nie zlecano pracownikom zadań na podstawie umów cywilnoprawnych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 22-26,455,458-462.)

W toku kontroli stwierdzono, że:

- przyjęte w Instytucie „Zasady Polityki Rachunkowości” nie zawierały wszystkich elementów wymaganych przepisami art. 10 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 ustawy o rachunkowości,
- Dyrektor Instytutu nie zatrudnił głównego księgowego,
- w Instytucie zrealizowano w 2019 r. koszty/wydatki na ubezpieczenia społeczne o 2,7 tys. zł wyższe niż zaplanowane, bez dokonania zmiany w rocznym planie finansowym,
- Instytut nie utworzył Funduszu Stypendialnego.

Ww. nieprawidłowości zostały szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 11-28,136-143, tom II str. 36-51,55-59,458-462,475-478)

W zakresie badania prawidłowości i kompletności dowodów księgowych potwierdzających dokonanie wydatków wybranych do szczegółowej kontroli stwierdzono, że:

- dowody księgowe dotyczące 15 wydatków na łączną kwotę 547,4 tys. zł były niekompletne,
- na dowodach księgowych, dotyczących wypłaty wynagrodzenia z tytułu umowy o dzieło, określonego w walucie obcej, nie zamieszczono przeliczenia jej wartości na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej,
- w umowie o dzieło na sporządzenie analizy dotyczącej węgierskiej polityki zagranicznej i obronnej w latach 2010-2019 nie określono jednoznacznie wynagrodzenia za jej wykonanie,
- rozliczenia kosztów podróży służbowych dokonywano bez niezbędnych dokumentów.

Ww. nieprawidłowości zostały szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli tom II str. 88-377)

Opisane powyżej ustalenia są zbieżne z ustaleniami opisanymi w raporcie z audytu przeprowadzonego w dniach od 17 stycznia do 21 lutego 2020 r. przez Kancelarię Biegłych Rewidentów Wioletta Plaga Sp. z o.o. dotyczącym „Oceny stosowanego systemu rachunkowości i poprawności prowadzenia ksiąg rachunkowych w 2019 r.” Ponadto w ww. Raplocie stwierdzono m.in. że, w dokumencie „Zasady polityki rachunkowości” w części zatytułowanej „opis stosowanych metod wyceny aktywów i pasywów oraz zasad ustalania dochodów i wydatków budżetowych” opisano tytuły,

¹⁶ Przyczyną wzrostu kwoty wynagrodzeń bezosobowych był fakt rozpoczęcia działalności Instytutu we wrześniu 2018 r.

które nie występują w Instytucie¹⁷, „zasady ustalania wyniku finansowego” nie wskazują według którego wariantu sporządzany jest rachunek zysków i strat i zawierają informacje nieaktualne – opis wyniku ze zdarzeń nadzwyczajnych. W podsumowaniu raportu stwierdzono m.in., że wymienione uchybienia nie mają istotnego wpływu na całokształt działalności statutowej Instytutu, a księgi rachunkowe mogą stanowić podstawę do sporządzenia sprawozdania finansowego.
(dowód: akta kontroli tom II str. 262-278)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przyjętych w Instytucie „Zasadach Polityki Rachunkowości” nie określono:

– (w zakładowym planie kont) wykazu kont księgi głównej, przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń, zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązań z kontami księgi głównej,

– wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych,

– opisu systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera – opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto nie podano wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji;

– systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów,

co było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt 3 i 4 oraz ust. 2 ustawy o rachunkowości.

(dowód: akta kontroli tom I str. 11-28 tom II str. 55-59,78-82,475-478)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że przyczyną braku ww. zapisów był fakt, że Instytut rozpoczął swoją działalność 1 września 2018 r., a Polityka Rachunkowości powstała w okresie tworzenia podstawowych dokumentów, a także rozpoczęcia działalności programowej.

(dowód: akta kontroli tom II str. 80)

2. Dyrektor Instytutu nie zatrudnił głównego księgowego, co było niezgodne z § 3 ust. 1 pkt 2 Statutu Instytutu, w którym określono, że Dyrektor Instytutu działa przy pomocy m.in. głównego księgowego Instytutu i z art. 54 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że głównym księgowym jednostki sektora finansów publicznych jest pracownik, któremu kierownik jednostki powierza obowiązki i odpowiedzialność w zakresie m.in. prowadzenia rachunkowości jednostki i dokonywania wstępnej kontroli: zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym i kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 6-7,42-46 tom II str. 37-51)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że po nadaniu Statutu Instytutu niezbędne było sporządzenie planów finansowych. Żadna osoba, z którą prowadzono rozmowy, posiadająca kwalifikacje głównego księgowego, nie była gotowa do zatrudnienia w Instytucie na etacie za uposażenie jakie mogło być zaoferowane. Po konsultacji

¹⁷ Np. rzeczowe składniki aktywów obrotowych jak zapasy.

z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów zdecydowano o zatrudnieniu aktualnej księgowej, która ściśle współpracuje z główną księgową KPRM.

(dowód: akta kontroli tom II str.84-87)

3. W Instytucie nie utworzono Funduszu Stypendialnego, co było niezgodne z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o Instytucie, w którym określono, że w Instytucie tworzy się Fundusz Stypendialny. W art. 26 ust. 5 ww. ustawy i w pkt 7 (Fundusze Instytutu) przyjętych „Zasad Polityki Rachunkowości” określono, że Fundusz stypendialny tworzy się z dotacji podmiotowej, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, w kwocie nie wyższej niż 5% dotacji podmiotowej z budżetu państwa.

(dowód: akta kontroli tom II str. 23-24)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że ustawa o Instytucie jak również inne dokumenty planistyczne przyjęte w 2018 r., nie precyzowały sposobu tworzenia Funduszu Stypendialnego.

(dowód: akta kontroli tom II str. 78-82)

4. Instytut zrealizował w 2019 r. wyższe niż zaplanowane koszty/wydatki na ubezpieczenia społeczne: plan po zmianach: 163,0 tys. zł, wykonanie: 165,7 tys. zł (101,7% planu po zmianach) bez dokonania zmian w rocznym planie finansowym. Zgodnie z art. 52 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, zmiany w zakresie przychodów i kosztów ujętych w rocznych planach finansowych jednostek sektora finansów publicznych wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym.

(dowód: akta kontroli tom II str. 458-462)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że pomyłka nastąpiła przy naliczaniu, w ostatnich dniach grudnia, wynagrodzeń pracowniczych powiększonych o kwotę przyznanych nagród. W tym czasie nagromadziły się inne terminowe obowiązki księgowe, nie spowodowało to zwiększenia kosztów ogółem.

(dowód: akta kontroli tom II str.78- 83)

5. Dowody księgowe dotyczące 9 wydatków na dofinansowanie projektów¹⁸ na łączną kwotę 514,2 tys. zł (umowy o udzielenie dofinansowania, rozstrzygnięcia Dyrektora Instytutu ws. udzielenia dofinansowania, protokoły odbioru sprawozdań z realizacji przedsięwzięć) nie zawierały adnotacji o przeprowadzeniu kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej. Przedstawiony do kontroli wydruk

¹⁸ Dowody księgowe dotyczące wypłaty wsparcia dla:

- Fundacji Ochrony Krajobrazu i promocji Regionów „NUMINOSUM” na kwotę 5 750,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-K/IF/16/2019, zawartej 16 maja 2019 r., na przedsięwzięcie pt: „Tańce węgierskie na Numinosum Festival 2019”,
- Towarzystwa Rapperswilskiego na kwotę 15 000,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-K/IF/2/2019, zawartej 1 maja 2019 r., na przedsięwzięcie pt.: „Jan III Sobieski – król, wódz, polityk”,
- Stowarzyszenia Portius na kwotę 30 000,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-K/IF/3/2019, zawartej 1 maja 2019 r., na przedsięwzięcie pt.: „Festiwal Win Węgierskich im. Portiusa w Krośnie”,
- Fundacji Lwów i Kresy Południowo- Wschodnie na kwotę 54 500,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-K/IF/4/2019, zawartej 1 maja 2019 r., na przedsięwzięcie pt.: „Polska-Węgry wielkowiekowa przyjaźń i sympatia”,
- Szkoły Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców, Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na kwotę 38 750,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-K/IF/17/2019, zawartej 17 maja 2019 r. oraz aneksu nr 1 z dnia 22 października 2019 r., na przedsięwzięcie pt.: „Podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego z elementami kultury i historii dla Węgrów. Poziom A0-A1, do nauki własnej i pracy z nauczycielem.”
- Stowarzyszenia Zrównoważonego Rozwoju Śląska Libra na kwotę 69 000,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-K/IF/13/2019, zawartej 1 maja 2019 r., na przedsięwzięcie pt: „Pamięć - Wspólnota-Siła Słowa. Historycy i pisarze w Salonie Polsko-Węgierskim”,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu na kwotę 118 650,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-K/IF/15/2019, zawartej 16 maja 2019 r., na przedsięwzięcie pt: „Poznajemy się wzajemnie”,
- Muzeum Łazienki Królewskie na kwotę 72 500,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-W/IF/1/2019, zawartej 24 maja 2019 r., na przedsięwzięcie pt: „Polak-Węgier. Dwa bratanki – jeździecki piknik edukacyjny w Łazienkach Królewskich”,
- Stowarzyszenia Historycznego im. Gen. Stefana Roweckiego „Grotą” Dowódcy Armii Krajowej z siedzibą w Olsztynie na kwotę 110 000,0 zł na podstawie umowy Nr DOF-W/IF/9/2019, zawartej 2 września 2019 r., na przedsięwzięcie pt: „Jesień Ludów: Budapeszt-Olsztyn 1956”.

z 31 grudnia 2019 r. z systemu księgowego pn. zbiorcze polecenie księgowania (rozliczenie dofinansowania za 2019 r.) nie stanowi właściwego dowodu źródłowego.

Dowody księgowe dotyczące 6 wydatków¹⁹ na łączną kwotę 33,2 tys. zł (umowy, rachunki, rozstrzygnięcia Dyrektora, szczegółowe listy płac: U/2019/04 za okres 01.04.2019-30.04.2019 i U/2019/08 za okres 01.08.2019-31.08.2019) nie zawierały: stwierdzenia zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

(dowód: akta kontroli tom II str. 158-377,402-412)

Dowody księgowe nie spełniały wymogów określonych w art. 21 ust. 1 pkt 1 i 6 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym powinny zawierać: określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego; stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

Były także sporządzane niezgodnie z obowiązującą w Instytucie Instrukcją w sprawie obiegu oraz kontroli dokumentów księgowych²⁰, według której każdy dowód księgowy powinien być poddany kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej przez upoważnione osoby, a dowód dokonania tych kontroli powinien być uzupełniony pieczęcią, datą i podpisem osób jej dokonujących.

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że dofinansowanie do danego projektu zostało zarejestrowane na podstawie umowy i rozstrzygnięcia Dyrektora. W księgowości na protokołach odbioru wpisano Id i dekretację księgową. Wszystkie dokumenty prowadzone i archiwizowane w księgowości Instytutu posiadają numery identyfikacyjne i kwalifikację do ujęcia w księgach rachunkowych. Dokumenty zbiorcze (Listy wypłat: wynagrodzeń dla pracowników, umów cywilnoprawnych), generowane przy użyciu komputera w programie księgowym OPTIMA ERP są sprawdzone pod względem merytorycznym, pod względem formalno-rachunkowym i zatwierdzone do wypłaty – podpisane przez Dyrektora i księgową. Dokumenty te tworzone są wg algorytmu na podstawie informacji zawartych już w księgach. Każda lista ma swój numer (symbol listy płac) i datę; jest sprawdzalna.

(dowód: akta kontroli tom II str. 88-102,305-309)

6. W umowie o dzieło nr 46/2019 z 22 lipca 2019 r. na sporządzenie analizy dotyczącej węgierskiej polityki zagranicznej i obronnej w latach 2010-2019 nie określono jednoznacznie wynagrodzenia za wykonanie umowy. W § 5 ust. 1 umowy podano jedynie stawkę brutto za znak – 0,10 zł, bez określenia maksymalnej liczby znaków, co należy uznać za działanie nierzetelne. Wypłaty dokonano na podstawie faktury nr WSCSAo75008 z dnia 29 sierpnia 2019 r. na kwotę 8,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom II str.105-116)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że zleceniobiorca przedstawił fakturę zgodnie z umową i zgodnie z wartością - obliczeniem znaków zestawionych w tabeli (87.067 znaków).

(dowód: akta kontroli tom II str. 100)

¹⁹ Dowody dotyczące wypłaty następujących wynagrodzeń bezosobowych: stypendium w kwocie 22 960 zł, na podstawie umowy nr STYP/IF/1/2019 z 24 kwietnia 2019 r., stypendium w kwocie 4 592,0 zł, na podstawie umowy nr STYP/IF/2/2019 z 24 kwietnia 2019 r., wynagrodzenia w kwocie 548,5 zł, na podstawie umowy zlecenia KE/1/2019 z 14 marca 2019 r., wynagrodzenia w kwocie 3 002,11 zł, na podstawie umowy zlecenia 43/2019 z 8 lipca 2019 r., wynagrodzenia w kwocie 1 571,82 zł, na podstawie umowy o korektę 6/2018 z 25 września 2018 r., oraz aneksów nr 1 i 2 z 15 marca 2019 r. i 1 października 2019 r., wynagrodzenia w kwocie 548,5 zł, na podstawie umowy zlecenia KE/40/2019 z 12 września 2019 r.

²⁰ Zarządzenie nr 5 z dnia 5 listopada 2018 r. Dyrektora Instytutu, tj. Instrukcja w sprawie obiegu oraz kontroli dokumentów księgowych.

7. Dowody księgowo²¹, w tym faktura nr 2019-AK1X/000001, opiewająca na walutę obcą (6 604 000 HUF) dotycząca wypłaty wynagrodzenia w wysokości 87,9 tys. zł za umowę o dzieło (bez numeru) zawarta w dniu 17 czerwca 2019 r. z Fundacją Szazadveg Politikai Iskola na „przeprowadzenie 20-minutowej ankiety telefonicznej CATI na grupie 1000 osób w kręgu pełnoletniej węgierskiej populacji” nie zawierała przeliczenia jej wartości na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej.

Zgodnie z art. 21 ust. 3 ustawy o rachunkowości dowód księgowy opiewający na waluty obce powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej. Wynik przeliczenia zamieszcza się bezpośrednio na dowodzie, chyba że system przetwarzania danych zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską, a wykonanie tego przeliczenia potwierdza odpowiedni wydruk.

(dowód: akta kontroli tom II str. 134-148)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że przelew był dokonywany za pośrednictwem banku BGK w forintach, a ten bezpośrednio przeliczył należność na złotówki. Dana kwota w złotówkach została wpisana do dziennika kosztów.

(dowód: akta kontroli tom II str.88-102)

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu faktycznego

W poszczególnych miesiącach 2019 r. nadwyżki wolnych środków w Instytucie wahały się od 420 tys. zł do 1800 tys. zł, a stan środków pieniężnych na koniec roku 2019 wynosił 613,7 tys. zł. Niewykorzystane środki zostały zwrócone w styczniu 2020 r. do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W 2019 r. Instytut nie lokował wolnych środków, gdyż przychodami Instytutu były tylko środki pochodzące z dotacji budżetu²².

(dowód: akta kontroli tom II str. 52-54)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że pierwszy rok działalności, formuły konkursów oraz inne statutowe działania uniemożliwiały zachowanie w pełni przewidywalnego i płynnego zarządzania finansami będącymi w dyspozycji Instytutu. Podsumowanie gospodarki finansami w roku 2019 pozwoli na racjonalne i ekonomiczne planowanie zagospodarowywania wolnych środków w poszczególnych miesiącach.

(dowód: akta kontroli tom II str. 53-54)

Nie stwierdzono, aby w 2019 r. w Instytucie miały miejsce przypadki zapłaty odsetek za nieterminową zapłatę należności.

(dowód: akta kontroli tom II str. 70-77)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Realizacja zadań

Opis stanu faktycznego

W zatwierdzonym w dniu 5 marca 2019 r. Planie finansowym Instytutu na 2019 rok, w części Opis głównych działań Instytutu na 2019 r. zaplanowano siedem zadań²³.

²¹ Faktura, tłumaczenie faktury – kwota 87 899,24 zł, umowa o dzieło z 17 czerwca 2019 r., potwierdzenie realizacji projektu.

²² Zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy o finansach publicznych jednostki dokonują lokat wolnych środków z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu.

²³ Rozbudowa portalu informacyjnego www.kurier.plus w języku polskim, węgierskim i angielskim, rozwijanie nauki języka polskiego na poziomie licealnym na Węgrzech, przygotowanie koncepcji wystawy historycznej nt. tradycji polskiego i węgierskiego parlamentaryzmu oraz demokracji, przeprowadzenie II edycji Szkoły Liderów – Uniwersytetu Letniego w Krasicy dla studentów i młodych osób czynnie zaangażowanych w życie publiczne Polaków, organizacja seminarium nt. pogłębionego badania węgierskiej opinii publicznej na temat Polski i Polaków, finansowanie lub dofinansowanie przedsięwzięć na rzecz współpracy obu krajów prowadzone w formie konkursów na poszczególne przedsięwzięcia, wspieranie inicjatyw, projektów polsko-węgierskich realizowanych przez studentów i młodych naukowców (stypendia).

Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 9 ustawy o Instytucie, Dyrektor Instytutu przedstawił do zatwierdzenia Szefowi Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Szczegółową Informację Opisową z Działalności Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka za rok 2019²⁴. Instytut zrealizował wszystkie zadania zaplanowane do wykonania na 2019 r.

W ramach tych zadań m.in.:

– dofinansowano przedsięwzięcia na rzecz współpracy polsko-węgierskiej²⁵; w ramach zadania zrealizowano 40 projektów, m.in. międzynarodowe rajdy, wyścigi, konferencje naukowe, spotkania, konkursy, dokumentacje zdjęciowe, filmy - koszt 1649,2 tys. zł,

– zorganizowano II edycję Uniwersytetu Letniego w Krasiczynie; planowanym efektem zadania było budowanie młodych elit poprzez dostarczanie najbardziej aktualnej wiedzy z zakresu bieżącej polityki i gospodarki, a także nauki, kultury i sportu Polski i Węgier – koszt 449,0 tys. zł

– przydzielono (w drodze konkursu) stypendia na przedsięwzięcia związane ze współpracą polsko-węgierską; Komisja wybrała do realizacji 14 projektów dotyczących m.in. opracowania i przygotowania do wydania skryptu z zakresu gramatyki języka węgierskiego (ostatni wydano przed 50 laty), czy badania opinii wśród osób węgierskiego pochodzenia mieszkających w Polsce – koszt 198,5 tys. zł
(dowód: akta kontroli tom I str. 140-143, tom II str.14-17,419-420,438-441,456-457,463-465)

W Instytucie nie opracowano planu rzeczowo-finansowego na 2019 r. ani procedur oceny efektywności wykonania zadań.

(dowód: akta kontroli tom II str. 22-26)

Co do sposobu zapewnienia pomiaru realizacji celów i zadań Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że pracownicy na cotygodniowej naradzie określali i wyznaczali zadania merytoryczne do realizacji bieżącej, plany na kolejne okresy oraz dokonywali analizy prowadzonych projektów. Po zakończeniu projektów dokonywana była ocena przedsięwzięcia ze zwróceniem uwagi na zawartość danego zadania i stopień jego realizacji.

(dowód: akta kontroli tom II str. 22-26)

Instytut sporządził na 2019 r. następujące plany: plan finansowy w układzie zadaniowym na lata 2019-2021 i plan finansowy w układzie zadaniowym na 2019 r., plan finansowy w układzie memoriałowym i plan działalności Instytutu.

(dowód: akta kontroli tom II str. 22-26)

Dyrektor w 2019 r. złożył do KPRM następujące sprawozdania: z wykonania wskaźnika miernika w budżecie zadaniowym²⁶, z działalności za 2018 r.²⁷, z opisu wykonania miernika w 2018 r.²⁸, finansowe za rok 2018²⁹, z działalności za 2018 r.³⁰, a w 2020 r. z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2019 r.³¹, z wykonania planu finansowego za 2019 r., z działalności za 2019 r., finansowe za 2019 r.³²

(dowód: akta kontroli tom I str. 22-26)

---

²⁴ Sprawozdanie zostało złożone 3 marca 2020 r. do Dyrektora Biura Budżetowo – Finansowego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz skorygowane w dniu 26.03.2020 r.

²⁵ Dofinansowanie poprzedzały konkursy na poszczególne przedsięwzięcia.

²⁶ 14 luty 2019 r.

²⁷ 25 luty 2019 r.

²⁸ 27 luty 2019 r.

²⁹ 9 maja 2019 r.

³⁰ 25 czerwiec 2019 r.

³¹ 5 czerwiec 2019 r.

³² złożone 3 marca 2020 r., skorygowane 26 marca 2020 r.

W planie finansowym w układzie zadaniowym na 2019 r, w ramach funkcji 1. Zarządzanie państwem IWPW realizował zadanie: 1.3. Obsługa merytoryczna i kancelaryjno-biurowa Prezesa Rady Ministrów, Rady Ministrów i członków Rady Ministrów, podzadanie: Obsługa i koordynacja prac rządu i działanie: Przygotowywanie i pozyskiwanie informacji, analiz oraz dokumentów i propozycji decyzji o charakterze strategicznym. Celem realizacji podzadania i działania była: Budowa nowej świadomości dotyczącej współpracy polsko-węgierskiej.

Dla zwymiarowania stopnia realizacji zadania, podzadania i działania w 2019 r. przyjęto następujący miernik: „Cykliczna ocena informacji, wyników badań i analiz dotyczących realizacji celów Instytutu”, o wartości co najmniej 70%. Wartość miernika osiągnięta na koniec 2019 r. wyniosła 77,33%.

Osiągnięcie zakładanej wielkości miernika oceniono na podstawie *Opisu wykonania wartości miernika – cykliczna ocena informacji, wyników badań i analiz dotyczących realizacji celów Instytutu Felczaka w 2019 roku*, w ramach którego ocenie podlegały składowe mierniki tj.: realizacja II edycji Uniwersytetu Letniego w Krasicy (100%), wykorzystanie środków planowanych na realizację projektów (98,52%), skala zrealizowanych spotkań polskich studentów hungarystyki i węgierskich studentów polonistyki (100%), wykorzystanie środków na stypendia (66,18%), liczba odwiedzin strony internetowej Instytutu (76,59%) oraz stopień wykonania analiz przemian politycznych, gospodarczych i społecznych w Europie (100%).

(dowód: akta kontroli tom I str 171-174,306-314,325-326)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Instytut zrealizował zaplanowane na 2019 r. zadania. Wydatki Instytutu w 2019 r. były legalne, gospodarne i celowe – służyły realizacji zadań Instytutu. Stwierdzone w działalności Instytutu nieprawidłowości dotyczyły braku kompletności przyjętych „Zasad Polityki Rachunkowości”, niezatrudnienia głównego księgowego, zrealizowania wyższych niż zaplanowane kosztów/wydatków na ubezpieczenia społeczne, bez dokonania zmiany w rocznym planie finansowym, nieutworzenia Funduszu Stypendialnego. W zakresie badania dowodów księgowych stwierdzono niekompletność dowodów księgowych dotyczącą 15 wydatków na kwotę 547,4 tys. zł.

OBSZAR

2.Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Instytut sprawozdań za 2019 r.:

- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej - Szczegółowej informacji opisowej z działalności IWPW³³,
- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2)³⁴ oraz
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z)³⁵.

(dowód: akta kontroli tom I str. 173-184,315-317,325-326)

Ustalono, że w sprawozdaniu:

- z wykonania planu finansowego, zamieszczonym w Szczegółowej informacji opisowej z działalności IWPW, nieprawidłowo wykazano kwoty w łącznej wysokości 465,5 tys. zł,

³³ Według stanu na 3 marca 2020 r.

³⁴ Według stanu na 10 marca 2020 r.

³⁵ Według stanu na 6 lutego 2020 r.

- RB-BZ2 za 2019 r. wykazano nieprawidłową kwotę kosztów w wysokości 5 371,3 tys. zł,
- RB-N za IV kwartał 2019 r. nie ujęto kwot należności w łącznej wysokości 136,2 tys. zł.

Ww. nieprawidłowości zostały szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 173-184,315-317,325-326)

Suma wykonanych kosztów i przychodów, przedstawionych w Szczegółowej informacji opisowej z działalności Instytutu za 2019 r., w części Realizacja Planu Finansowego Instytutu za 2019 r. oraz kwota kosztów ogółem przedstawiona w sprawozdaniu RB-BZ2 była też dwukrotnie kwestionowana przez KPRM w pismach nr BBF.WPA.6120.2.1.2020.KKB(24) z 19 marca 2020 r. i w piśmie z 2 kwietnia 2020 r. (bez numeru).

Ponadto KPRM zakwestionował dane przedstawione w części pn. Sprawozdanie opisowe za 2019 r., m.in. w zakresie kwoty podanej w pkt 1 Materiały i energia, wskazał zdublowanie kwoty kosztów podróży członków komisji konkursowych podane w pkt 2 Usługi obce oraz kwoty zwróconej w styczniu 2020 r. do KPRM.

Instytut dwukrotnie dokonywał korekt³⁶ tego sprawozdania m.in. w zakresie wykazanych kosztów i przychodów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 188-190, tom II str. 428-437,453-454,458-462)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawozdaniu z wykonania planu finansowego Instytutu nieprawidłowo wykazano niżej wymienione kwoty, w łącznej wysokości 465,5 tys.zł:

- 132,3 tys. zł z tytułu kaucji za wynajem nieruchomości, w pozycji dotyczącej podatków i opłat (koszty), podczas gdy kaucja podlegająca zwrotowi nie stanowi kosztu;
- 60,7 tys. zł z tytułu opłat bankowych; 2,2 tys. zł z tytułu usług korektorskich; 171,2 tys. zł z tytułu organizacji konferencji – które nie występowały w zestawieniu obrotów i sald;
- 85,8 tys. zł z tytułu usług transportowych, podczas gdy w zestawieniu obrotów i sald (konta 402-4300-01-01 i 402-4300-01-02) kwota ta wyniosła łącznie 74,1 tys. zł, tj. z wyłączeniem kwoty 11,7 tys. zł – podróże obce (nr konta 402-4300-01-03);
- 8,9 tys. zł z tytułu prac programistycznych oraz 4,4 tys. zł opłat pocztowych, w § dotyczącym materiałów i energii, zamiast usług obcych.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 173-184,318-324)

Dyrektor wyjaśnił, iż w złożonej w KPRM w dniu 3 marca br. „Szczegółowej informacji opisowej z działalności IWPW” wpisano wysokość kaucji mieszkaniowych w poniesione przez Instytut koszty. W korekcie „Szczegółowej informacji ....” wpisano je jako należność długoterminową. Zgodnie też z pismem KPRM (przywołanym wyżej³⁷) Instytut dokonał korekty „Szczegółowej informacji opisowej z działalności Instytutu za 2019 rok”, w której poprawiono również pozostałe błędy.

(dowód: akta kontroli tom II, str. 426-437,458-467)

2. W sprawozdaniu z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (RB-BZ2 za 2019 r.), sporządzonym w układzie memoriałowym, wykazano kwoty wydatków w wysokości 5 371,3 tys. zł, zamiast prawidłowo – kosztów w wysokości 5 239,0 tys. zł. Różnica między kosztami i wydatkami wyniosła 132,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom II, str. 325-326)

³⁶ Korekta z 26 marca 2020 i korekta z 6 kwietnia 2020 r.

³⁷ Z 19 marca 2020 r.

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, iż Instytut dokonał korekty sprawozdania RB-BZ2 w dniu 16 marca 2020 r. w zakresie ujęcia prawidłowej kwoty kosztów w wysokości 5 239,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli tom II str. 379-385)

3. W sprawozdaniu RB-N za IV kwartał 2019 r. nie ujęto kwot należności w łącznej wysokości 136,2 tys zł, w tym 3,9 tys. zł z tytułu podatku od umów cywilno prawnych i podatku zryczałtowanego i 132,3 tys. zł z tytułu wpłaconej kaucji za wynajem nieruchomości, co było niezgodne z § 13 ust. 1 pkt 4 i pkt 6 załącznika nr 9 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³⁸.

(dowód: akta kontroli ,tom II str. 317)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że przy opracowywaniu sprawozdania w wyniku presji czasu doszło do pominięcia w sumowaniu jednej z pozycji. Instytut dokonał korekty sprawozdania RB-N w dniu 18 marca 2020 r. w zakresie ujęcia kwoty 3,9 tys. zł, natomiast w stosunku do kwoty 132,3 zł planuje złożyć korektę sprawozdania.

(dowód: akta kontroli tom II str. 379-389,395-396)

4. W Instytucie nie opracowano i nie wdrożono procedur sporządzania, w tym weryfikacji sprawozdań, a ponadto nie sporządzono na 2019 r. rejestru ryzyka, w szczególności w zakresie ryzyk związanych ze sporządzaniem sprawozdań. Powyższe było niezgodne ze standardami od B.7 do B.9 Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych³⁹.

(dowód: akta kontroli tom I, str. 132-135,tom II str. 472-474)

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, iż identyfikacja ryzyka do zadań i celów zdefiniowanych w 2018 r. była zrobiona pod kątem 2019 r., a w 2019 r. nie stwierdzono żadnych nowych zagrożeń. Nie zidentyfikowano też istotnych ryzyk w zakresie sprawozdawczości, gdyż ryzyka związane z kursami walut nie występują, a ryzyka związane z przeterminowaniem zobowiązań lub należności są na bieżąco kontrolowane i nie występują. Identyfikacja ryzyka odnośnie celów i zadań została sformułowana w dokumencie: „Opis głównych działań Instytutu Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka w roku 2019” z dnia 14 stycznia 2019 roku przekazany do KPRM. Przygotowując sprawozdanie z działalności Instytut kieruje się obligatoryjnymi elementami zawartymi w piśmie Sekretarza Stanu Szefa KPRM z dnia 17 października 2018 r. Sprawozdanie finansowe jednostki oparte jest na zapisach ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

(dowód: akta kontroli tom II str. 67-69,84-87,428)

Zdaniem NIK wskazany przez Dyrektora Instytutu dokument nie spełnia wymogów standardów kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych, gdyż nie określa wartości ryzyka ani też wielkości jego składowych (prawdopodobieństwa i skutku), nie zaprojektowano w nim też odpowiedniej reakcji na ryzyko. Brak procedur w zakresie sporządzania, w tym weryfikacji, sprawozdań finansowych oraz stwierdzone nieprawidłowości w ich sporządzaniu świadczy o nieskutecznej kontroli zarządczej w Instytucie.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje negatywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Trzy spośród czterech sporządzonych przez Instytut sprawozdań zawierały błędy. Suma wszystkich stwierdzonych błędów w sprawozdaniach wyniosła 734,0 tys. zł, co stanowiło 14% przychodów i kosztów Instytutu na 2019 r.

³⁸ Dz.U. z 2014 r. poz. 1773.

³⁹ Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych – Dz.Urz.MF. Nr 15, poz. 84.

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

1. Opracowanie polityki (zasad) rachunkowości spełniającej wymogi art. 10 ustawy o rachunkowości.
2. Podjęcie skutecznych działań w celu zatrudnienia głównego księgowego.
3. Utworzenie Funduszu Stypendialnego.
4. Prawidłowe ewidencjonowanie operacji gospodarczych, na podstawie kompletnych dowodów księgowych, zawierających elementy określone w art. 21 ustawy o rachunkowości.
5. W przypadku zmian w zakresie przychodów i kosztów Instytutu wprowadzanie ich do planu finansowego.
6. Dokonanie niezbędnych korekt sprawozdania RB-N.
7. Opracowanie i wprowadzenie procedur sporządzania i weryfikacji sprawozdań finansowych i budżetowych, w celu wzmocnienia kontroli zarządczej w tym zakresie.
8. Przeprowadzanie corocznej analizy ryzyka, o której mowa w Standardach kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Najwyższa Izba Kontroli informuje, że wystąpienia pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. stanowią podstawę sporządzenia *Analizy wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2019 r.*, której terminowe przedłożenie jest obowiązkiem Najwyższej Izby Kontroli określonym w art. 226 ust. 2 Konstytucji. Realizacja ustrojowego obowiązku Najwyższej Izby Kontroli w stosunku do Sejmu, umożliwiająca dochowanie przez Sejm terminu określonego w art. 226 ust. 2 Konstytucji, stanowi realizację ważnego interesu społecznego. Wobec powyższego, na podstawie art. 15z z ust. 4 pkt 2 w zw. z ust. 1 pkt 10 i ust. 7 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁴¹, organ kontrolowany zobowiązany jest w terminie określonym w art. 54 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie

⁴⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

⁴¹ Dz.U. poz.374, 567 i 568.

Kontroli, wnieść zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego albo poinformować w tym terminie o niewniesieniu zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 17 kwietnia 2020 r.

Kontroler
Justyna Goszcz
główny specjalista k.p.
/.../

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura NIK w Warszawie
Dyrektor
/.../

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:
p.o. Dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.
Mieczysław Kosmański

.....